

## REGÉLŐ.

PESTEN vasárnap september 7<sup>kén</sup> 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. boritéktalanul; postán 6 ft. pengőben. képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

## NÉPISMERTEÉS.

Amerikai rajzvonalatok. *(Folytatás.)*

A' leányok 13—14 évkorukig szülőjik házában maradnak, 's az említett nyilvános tanításban részesülnek. Ha a' szülők tehetősek, Philadelphiába küldetnek valamely asszonyi iskolába; vissza érkezésök után szülőjik házában maradnak, míg ezt férjeikéével fel nem váltják. Akkoron felszlik minden idejek asszonyi foglalatosság és társalkodás között; házi gazdasággal szokás szerint annyit nem gondolnak, mint a' német-amerikai leányok. 21-dik esztendejében éri-el nagykorát a' leány; akkor, ha eddig nem cselekedte, minden tekintet nélkül szülőjire, férjet választhat magának. Sőt azok leányaiknak nagykor (to be of age) előtti választásaikat is ritkán akadályozzák ellenvetéseikkel, feltévén, hogy a' házasulandó leánynak anyija van, mennyi gyermekének táplálására szükséges; mert ez iránt átaljában a' gyermekek inkább gondoskodnak mint a' szülők. Ha a' kérő idegen, akkor szorgosabban kérdezősködnek iránta, de mindig annak módja szerint, 's a' szülők nem annyira igyekeznek leányaikat gazdag férjhez mint érett eszűhez (steady) adni. Az ügyes fiatal ember, ki tudományt, művészséget vagy akármit mást jól tanult, mindenkor szívesen láttatik a' falusi jó házakban is, legyen bár amerikai vagy idegen. Kevesebbé tekintenek gazdagságra, mint olly tulajdonságokra, mellyekkel az megszerezhető. Ezen tekintetben a' szövetséges statusok belsejében sok józan ész lehet találni.

A' tenger melléki városokban a' gazdagabb rendűek házi élete egy köztársasági stathoz képpes fenhéjázóbb, 's New-Yorkban nagyon is fenhéjázó állapotban áll. A' new-yorki dámák még most se tudták megtanulni annak elis-

merését, hogy az ő példaképeik Corneliák voltak, nem pedig az angoly Dutschesse-k és Countesse-k (heczegnék és grófnék), kiket nekik büntetlenül nem kellene majmolni. New-Yorkban minden határt túl halad a ruházati fényűzés. A mindennapi de szinte drága asszonyi ruháktól el nem maradhat a fátyol-patyolat (Schleyer, Veil), melly német alföldi csipkékből készült, a kaschemirkendő (Schawl), és az arany lánczon csüggő londoni dáma-óra; 's mind ezekkel csak úgy bánik a szépem, mint a hajós legény (matróz) veres pamutból készült gubájával. A délelőtti idő a délutáni ékességek felpiperezésében töltetik; legfeljebb egy órányi fortepiano-játszás, vagy más egyéb tanítási lecke szakasztja félbe ama fontos munkát. 12 órakor eljönnek a barátnek, vagy egy piperész nyalkafi (Stutzer, Dandy), kivel a tegnapi történet felől értekezés tartatik. Az alatta Miss felöltözött, 's barátnejival vagy barátjával reggeli kirándulására megy, melly valamennyi új izlésű (fashionable) divatos boltok látogatásában áll. Ez mindennapi foglalatosság szokott lenni, 's 2—3 óráig tart. Ruhaváltás után ebédre megy, ismét ruhát vált, 's vagy gyalog sétálásra (Walk) megyen, vagy kocsizási parthiában (riding party) részesül. Erre olasz opera, vagy is theatrum következik, hacsak rendszeres theaparthie nem fogadtatott-el. Ehhez is megváltoztatik a ruha, 's így telik a nap öltözködésben, kocsizásban, és divatboltok látogatásában. Köztársasági asszonyokra nézve kevéssé francziásnak tartathatna az ember illyes élet-módot; de a ki nem szenvedheti a négy-ötszeres ruhaváltozást, 's a divat-boltok két három órányi látogatását, az falun keres inkább magának feleséget. Ha pedig ezek se tetszenek neki, nem rajtok a hiba. Nem sajnálják fáradozásukat valamely idegennek, ha reájok nézve elég érdekesnek látszik, magokhoz hódítására. Minden csinos öltözetű jövevény a haszonhajhászó Miss vonzó erejének tárgyává lesz, 's az is marad mind addig, míg amannak finanziaabeli status quo-ja a kellemes családást vagy megvalósítja, vagy eloszlatja. Semmi sem érdekesebb, mint mikor valamely külföldi (Foreigner) jelenmeg, kinek külseje valami kitüntetőt sejdített. Az asszonyi kémlésnek (Spionerie) minden rugóji azonnal mozgásba tétetnek, 's a szerencse-vadásznak rémleges szelleme akkor már elérte culminatioi pontját, ha az idegen valamely

egyedgyémánt (Solitaire) gyűrű-formát, vagy illyestárgyhoz valami hasonlót mutogathat. Szokás szerint a' hegy egeret szül, 's a' vélt lord, count, vagy báróból szerencsevadász. 's gyémántjaiból üveg-gyöngysül-ki. Ekkor a' zavarodásba jött Miss azonnal ismét erkölcsös hidegségre változik által, míg egy új tárgy találkozik. Illyenféle anekdotát minden esztendőben nagy mennyiséggel lehet hallani, 's noha tized része csak költemény, de nem éppen nagyon éles megítélés szükséges annak helyes elismeretére, hogy ezen Lady-knek (fő rendű asszonyok) elméssége sokkal tovább terjed, mint angoly nénjeikéé, kik a' mint tudva vagyon, azon mesterséget igen sokra vitték, 's annyira tudják érzelmeiket fékelni, hogy azokat soha sem engedik kitörni, míg nem tudják, mennyire terjedhet azoknak hatásuk (Settlement). — Nehány esztendő előtt B. ur egy jó házból származott fiatal Brittus jött Newyorkba. R<sup>ur</sup>hoz ajánló leveleket hozván kétszeri látogatása elegendő volt reá, hogy R. Miss-el jóforma közelségű viszonyba juthasson. Egymást válták az ajándékok, 's az ifiú ember nem vala szigorú az adakozásban. Gazdag ugyan nem volt, de szegény se, viritó fiatal, 's hivatalos körében tökéletesen kimívelve, és így minden házi nép atyja előtt szives fogadást kelle neki tapasztalni. Nem csuda tehát, ha az R. szülők eleibe terjeszték, hogy meghatározott akaratját szükségesképpen ki kellene jelentenie. A' fiatal ember ezt is megtette, 's amazok meg voltak elégedve. Az egybekelés napja nem vala ugyan még kijelelve, de messze se volt, midőn S. ur, egy gazdag negyven esztendős nőtelen (Bachelor) czukor-termesztő (Pflanzer) jelent-meg. Ez már igen is sokat ígérő személy volt, hogy sem mindent el nem követtek volna lelánczolására. Ugy lászott, hogy arra ő maga is hajlandó volt, 's a' szép R. Miss-el meglátogatá a' színházat, gyönyörű kocsijában sétálni vitte; de sokkal nagyobb practicus volt, hogysen ajándékok parzálásába ereszkedett volna. A' Brittust addig is elbocsáták kötelezése alól, de a' mint magában is értetődik, az ajándékokat vissza nem adák neki. Ő tehát R. Miss-nek vissza küldi a' tőle vett ajándékokat, de az övéi még ekkor se küldetnek kezére. Két hét mulva a' gazdag kérő is odább állott, 's akkor ismét Bull John-hoz törekedtek szövetkezni. De ezt annyira elfogá a' komor lépkorság, hogy hézagpó-

toló nem akart többé lenni, 's R. Missnek, elég agyarkodva ugyan, megizente, hogy viszonyait az ujság levelekben nyilvánossá fogja tenni, ha neki vissza nem küldi a' brilliant fülbevalókat 's gyűrűket, mellyeket tőle kapott. Megérkeztek végre ezek is, 's R. Miss-t 17-dik esztendejében ama hármás bú érte, hogy két szeretőt 's egy brilliant ékszert vesztett-el.

Átaljában véve azonban nem a' legroszabb asszonyok válnak ezen haszonhajhászónékból. A' benne hibázó érzelmet kipótolja okosságuk. Bennek feltalálhatni mind azt, mit a' nevelő iskolák és házak (Boarding schools-and houses), fényűzés, idegenek, 's a' finomított szokás magos lépcsője belőlek készíthet. Itt az asszonyi érzelmeknek átaljában kereskedői irányzatjok vagyon, 's okosság az uralkodó elv (principium). Igaz, hogy ezen okosság néha érzéketlenségre 's minden anyai és asszonyi érzelem elfelejtésére változik; de Newyorkban vagy Philadelphióban illyes dolgokat keresni nem kell. — Egy bizonyos Ph-i F. Mrs.-nek (Mistressnek) fíja K. városába jött, hogy itt mint törvénygyakornok (Lawyer) practizáljon. Minden keresése mellett se talált foglalatosságot, 's idejét jó formán esak a' korcsmában (Tavern-ban) és ágyban tölté. A' fiatal ember azonban remegő szorultsága ellenére is egy tárgyra talált, melly kívánságainak nagyon megfelelt, 's már nem sok hibázott, hogy vele házasságra lépjen. De neszét hallván anyja, ki minden tekintetben aristokratáné (főrendbeli) volt, azonnal haza idézte fíját. Első megszóllítása ez volt: „Are You married? (Maga megházasodott?)“ — „No Madam! (Nem asszonyom.)“ — „Tehát menjen szobájába, 's várja-el további parancsolatimat.“ Ezek pedig abból állottak, hogy kedves fíjának K-tól 300 mértföldnyire kellessék menni, 's ott kezdjen praxisához. — Nehány hetek mulva némelly ismerősim Ph-ba mentek 's F. Mrs-t (Mistress-t) meglátogatók. „Már nem tudom — mondá a' nyájas anya — mit tegyek eme fiúval? Nagyon iszik, 's mindig bűdös a' Brandy és Cigaro bűzétől, Gondolom, majd New-Orleansba küldöm, hol a' sárga hideglelés majd legjobb foganattal fogja őt kigyógyítani! Már igen sokallom a' költséget reá!“ — Ezek valának betű-szerinti szavai egy ugy nevezett tiszteletre méltó dámának, kinek legalább 10,000 dollarra menő esztendei jövedelme, 's még csak egy fíja volt otthon. Vala-

mennyi anyák ugyan nem ilyenek, de M. Mrs-nek Newyorkban 's a' tengermelléki városokban még sok hasonló nemes érzésű asszony-testvérei vannak.

Bár milly szenvedőleg mutatkozzék is a' dáma, még is rendszerint inkább kereskedői gondolkozás, és okosság, hogy sem érzelem munkálódik benne. Azonban a' tengeri városokban is hűségesen viseltetik az asszony férje iránt. Házasság-törések igen ritkák, 's közönséges megvetéssel tekintetnek, noha fiatalabb korokban nem kevés és pedig sokat jelentő pillantásokat vetnek a' mellékes tárgyakra. De igen csalatkoznék, ki eme szem-beszédet valóságra magyarázná. — Az amerikai tengervárosi asszony rendszerint takarékos, de nem munkás; csendes és szelid, de nem türelmes szenvedő (passiv), és nem érzékeny. (*Folyt. köv.*)

## TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

### Nevezetes vérontások.

Paulus Orosius a' Nagy Sándor, és Darius közti háborúnak leirója, említi: hogy három év alatt ugyan annyiszor ütközvén-meg a' két király, öt száz ezer ember esett-el a' három ütközet alatt.

M. Attilius Regulus, romai vezér, bevégezvén az első carthagói hadat az Asdrubal, és Amilcar vezérsége alatt levő seregből 18000-et vágottle. Elfogott 63 nagy hajót, 200 várost, és 200,000 embert kerített hatalma alá. Bagra-da folyóviz mellett egy nagy kigyót megölt, bőrét lehuzatta, mellynek hossza 120 láb volt, 's köz csudálásra kitette Romában.

C. Caesar dictator, gyakran szokta mondani, hogy egy millio száz ezer ember veszett-el vezérsége alatt, ide nem számítva, a' kik polgári háborúban estek-el.

Etele a' Hunnoknak Európát rettentő-királya német és francia országokat pusztitván Aurelianumot is ostromolni kezdé. Etius a' Romaiak vezére, és Theodorik a' Visigothusok királya roppant sereget gyűjtöttek ellene, 's a' catalauniai mezőn ütköztek-meg vele. Hitelfeletti tüzzel folyt mind a' két részről a' harcz, 's 180,000 ember esvén-el mind két részről szinte győztesen tértek vissza a' Romaiak.

Negyedik Henrik alatt kétszeri elfoglalása történt Jerusalemnak ugyan azon esztendőben; előbb a' Francziákat



verték-ki a' Saraczenok, majd ezeket amazok. Az utósó kiverés alkalmával olly sok Saraczenok ölettek-meg, hogy a' Salamon templomához vezető utszán térdig jártak az ember-vér és testek között.

Tamerlan Kappadocziában Sebasti városát ostromolván, Bajazet fiját elfogá, 's megölé. Az elfogottakon, kik mintegy 122,000-en voltak, ollyan kegyetlenséget követett-el, hogy mind lovakkal tapodtatta egybe. Majd azután azon helyen, hol Pompejus Mithridatessel megütközött, Bajazettel szembemenvén őt megveré, seregéből 140 ezeret levá-ga, 's őt magát aranylánczczal megkötöztetvén vas kalitkába tette, és Ázsián, Syrián keresztül hordoztatta (noha ez csak költeménynek tartatik), mig végre kinjainak véget vetett a' még kinosb halál. Tamerlan serege egy millio két száz ezerből állott.

S z e n d á r.

### ORSZÁGISMERTETÉS.

Közép tenger ország-utjai. A' messze terjedésű tengernek szinte ugy vannak nagy országos, és kereskedési bizonyos utjai, mint a' száraz földnek, bár nem is olly szoros értelemben. Ha valamelly hajós sereg Gibraltar mellett a' közép tengerre akár vitorlázni, akár merre forduljon, más uton nem mehet Maltába, Corfu, Alexandria, Smyrnába, 's a' levantei fő kikötő helyekre, ha csak vagy 1) a' Corsica és Provence (Provincia) közti ugy nevezett corsicai csatornán, vagy 2) a' Corsica és Sardinia közti Bonifacio tenger-szorosán, vagy 3) a' Cap-Bon és Sicilia közti szoroson keresztül nem evez. Corsicának bírása elegendő a' két első utakon áthajózásnak elzárására; a' Boná-tól Oran-ig terjedő észak-afrikai partnak bírásával pedig a' harmadik (Sicilia és Cap Bon közti) uton is hatalmaskodni lehet.

### J E L E S M O N D A S.

#### Mezei élet.

Boldog az, a' ki saját környékén tölti-el éltét,  
 Kit lát gyermeknek, 's vénnek is egy kaliba.  
 A' ki boton támasztva magát azon ősi szobának  
 Lépdesi-át küszöbét, mellybe' szaladni tanult.  
 Nem puffasztja-fel azt a' büszke szerencse dagálya,  
 'S honjából idegen földre ki nem csalatik.  
 Nem riadoz szélvész közt, mint a' tengeri vándor,  
 A' szüz vigsnak csendes ülébe örül.

Városi pompázást nem tud, 's nyáj-lepto telekjén

A' rágalmaktól pusztai élete mentt.

Menjen más duzzadt habokat szemlélni, bolyongjon

Cookkal az uj földek felfedezése iránt!

Menjen harcra babért pálmát vagdalni Kamillus,

Néki az utja nagyobb, ennek az élete több.

Édes.

Kincszünk a' szerelem. Az ember egy kincse 's fő java  
szerelem!

Dayka.

Szerencsétlenség haszna. A' szerencsétlenség az Isten-  
nek nagyobb jótétele a' szerencsénél; ez könnyen felfuvalkodottá  
tesz, amaz bölcsesé és erőssé, 's ki soha se szenvedett, nem is-  
meri a' jónak legfőbb izletét.

Vak Béla király mondása.

## K Ö L T É S Z E T.

### Feltétel.

Mig szemem rózsán repes andalogva,  
Ifju orczámon violák fakadnak,  
'S vállamon holló-hajak ingadoznak  
Gyűrűbe folyva;

Mig kegyes Lízám nefelejts-szemével  
Rám kacsingat, 's láng-kebelébe zárhat,  
A' szelid holdnak halavány világa  
Ránk mosolyogván;

Mig mezőnk halmán 's ligetink lapályin  
Rózsa, szegfű 's hó-liliom virágzik,  
Harmatok tükör-folyamában uszva,  
'S balzsamot öntve:

Addig a' zajgó Balaton tavába  
Fojtom a' búkat; kicsalom lyrámnak  
Mangjait, 's forró heveit dalokba  
Önti-ki szívem.

Hasztalan dúlonsz halavány irigység!  
Hasztalan dülnek reszelő szavak kék  
Ajkaidból rám; nem ütöd kezemből  
Kis kobozom ki.

Kecskemétről Királyi Károly.

## K Ü L Ö N F É L E.

Szerencse-vadász. A' Messenger következőt beszél. „A'  
királyi testőrség egyik tisztje, a' lándások közül, szerencséjét  
Afrikában akarta keresni. — St. Louisban tisztséget nyert, 's mi-  
után ott magának némi vagyont szerzett össze, lemondott hivata-  
láról, 's a' belsőbb tartományokba utazott. Ott ismeretséget kö-  
tött a' kasso-i királlyal, 's ennek leányát feleségül vevén a' király  
halála után a' Négerek királya lett. Ő egészen eltanulta, 's kö-  
veti alattvalóinak szokásait, kik őt jeles tehetségei végett felette  
nagyra becsülik. Ezen szerencse-vadásznak, ő felségének Kasso  
mostani királyának, neve — Duranton.“

**K o r s z e l l e m.** Irlandban a' párt-düh egészen vérezésig megy. Minap is a' Cooleen-ek és Lawlor-ok közt véres ütközet történt a' ballyhea-i löfuttatás után. A' löfuttatás mint egy 3 óraker végződött; akkor a' legalább ezer főre menő pártfelekezetek előléptek, 's botokkal, és kövekkel iszonyú hadat kezdének. Ez nem sokáig tartott, 's már a' Cooleenek hátrálván magokat a' folyó felé vonák; de minthogy e' pillanatban a' viztorlás felette sebes volt, csónak nélkül a' vizet át-gázolni lehetetlen volt. A' kelleit-nél tömöttebb csónakok merülni kezdének, 's ki csak uszni nem tudott, mind a' vízbe veszett. A' két felekezetnek elkeseredése most még dühösebb, mint mondják, 's egy második véres ütközetet lehet várni. Ezen párt-gyűlölség, mint mondják, már tovább tart 50 esztendőnél.

A' fátyol méltán egyike az asszonyi nem legszebb ékeinek, 's éppen annyi bájtt láttat, mint a' mennyit kitaláltat; éppen olly szokásban levő nyugoton, mint keleten. A' fátyol élelmet ad a' képzelő tehetségnek, azt könnyű enyeltésbe helyezi, 's az asszony, ki a' fátyolt annak rende szerint alkalmazni tudja, szépségét, 's kecsseit kétszerte magosbra emeli. Minden régibb nemzeteknél szokás vala, hogy az asszonyok fátyolt viseljenek, melly mindazáltal nagyságára 's céljára nézve sokszor különbözött. A' görög hölgyeknél a' fátyol nem fedé-be az egész arcot, csak egyedül a' fej felső részét egészen a' szemekig, onnan az arcz felett vállaikon által hátra omlott, úgy, hogy azt előre-huzni, 's az arcot vele befedni lehetett. Gyász idejekor fekete volt, azon kívül fehér, 's néha tarka. A' Romaiaknál is inkább fejdisz volt, mint takaró. Egész keleten még most is az a' szokás, hogy az asszonyok idegenek előtt fátyolozva jelenjenek-meg, akár otthon, akár utszán. A' Zsidóknál már Sára asszonynak volt fátyola, 's Rebekka is elfátyolozá képét, midőn őt Izsák meglátá. Keleten az előkelő asszonyok néha két fátyolt is viselnek egymás felett.

**H á z a s s á g i g y ű r ű.** A' házassági egybekötésnek ezen symboluma a' Romaiaktól származik. Ezeknél t. i. házassági szertartásaik közt szokás volt a' bal kéz negyedik ujjára gyűrűt vonni; mert hitték, hogy onnan egyik ér egészen a' szívig terjed, 's azzal egybefüggésben volna.

**G y e r m e k - n e v e l é s.** Pensylvániában esztendőnként tisztviselő és orvosok felvigyázata alatt gyermek-kiállítás tartatik. A' gyermekek testi és erkölcsi nevelésének a' lehető legtökéletesb fokra emelhetése adott erre alkalmat. Igen nagy dicséretére válik ezen alapítványnak azon új házassági törvény, hogy minden férjhez menni akaró leány előbb a' nevelés tudományából nyilvános vizsgálatot legyen köteles kiállani.

#### V i s s z á s r e j t v é n y.

Három betűm (de röviden)	Hosszan: déli levegőnek
Bár szeretted valaha,	Meglepő tüneménye,
Finom büjti étkeiden	'S kivált a' kis nő-gyermeknek
Diadalt nem nyer soha.	Játszi kedves reménye.

Legyek bár bőr, kalács, 's fából,  
Vagy nőttem földnek gyomrából,  
Olvass akár végemről,  
Ugy hangzom, mint előmről.

Előbbi rejtvény: Levél.

---

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

---

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utza 612.